

Kirkon keskustelutilaisuus Euroopan taloudesta ja oikeudenmukaisuudesta 5.6.2017 Kirkon talossa

Beyond Prosperity?

***European Economic Governance as a Dialogue
between Theology, Economic and Politics***

- Seeking Justice and Prosperity for our Common Future

Euroopan kirkkojen konferenssin julkaisu

Suomenkielinen käännös - tiivistelmä ja toimintasuositukset

Seeking justice and prosperity for our common future in the European Union

European economic governance: a dialogue between theology, economics and politics

A document of the Conference of European Churches

Kohti oikeudenmukaista ja vaurasta tulevaisuutta Euroopan unionissa

Euroopan talouden ohjausjärjestelmä: teologian, talouden ja politiikan välinen vuoropuhelu

Euroopan kirkkojen konferenssin julkaisu

1. *Miksi kirkot ottavat kantaa Euroopan unionin talouden ohjaukseen*

Euroopan unioni on yksi suurista mantereellamme viime vuosisadalla aloitetuista toivon ja näkemyksen hankkeista. Unionin visioon kuuluu monin tavoin rauhallista ja kestäväää tulevaisuutta kohti kulkeva polku, joka perustuu jakolinjojen ylittämiseen vuoropuhelun ja yhteistyön avulla. Se on kirjattu Euroopan unionin perussopimukseen hankkeen synnystä asti. Yleiseurooppalaisen hankkeen visio ja perustamisidea pohjautuvat unionin perusasiakirjojen keskeiseen vakaumukseen: taloudellisen järjestyksen ja toiminnan täytyy palvella ihmisten tarpeiden ja toiveiden täyttämistä ja kutsumustaan seuraavien ihmisten kukoistusta.

Alusta asti EU:n rakentamisen päätarkoituksena on ollut saavuttaa tavoitteita, jotka eivät rajoitu vain taloudelliseen yhteistyöhön. Voimavarojen yhdistäminen on tehokas keino saavuttaa tavoitteita, jotka eivät rajoitu vain taloudellisen vaurauden kapeaan kirjoon. Niihin kuuluvat taistelu köyhyyttä, syrjäytymistä ja hyväksikäyttöä vastaan luomalla yhteisen hyvinvoinnin alue. Taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen toisiaan täydentävä ja toisistaan riippuvainen suhde ei ole vain ideologinen tai poliittinen pyrkimys, vaan se ilmentää minkä tahansa yhteiskunnan perustarvetta, tervettä kehitystä. Euroopan unioni pyrkii parantamaan kaikkien kansalaistensa elämänlaatua. Parina viime vuosikymmenenä siinä on otettu yhä enemmän huomioon, miten taloudellinen kehitys ja planeettamme ekologiset rajat liittyvät olennaisesti toisiinsa. Pyrkimykset kestävään tuotantoon ja kulutukseen, kestävään yhteiskuntaan, sopivat luonnollisesti unionin perustavoitteiden joukkoon, vaikka niitä ei nimenomaisesti mainittukaan hankkeen ensimmäisten vuosikymmenten aikana. Ne kuitenkin kuuluvat sinne selvästi, koska ne ovat luonnollista seurausta alkuperäisistä tavoitteista, joille EU on rakentunut.

Tehokas talouden ohjaus voi toimia kunnolla vain tässä perspektiivissä. Ympäröivän maailman ja luonnon huomioon ottavan unionin inhimillistä puolta ilmentävä ihmisyyteen ja solidaarisuuteen vetoaminen ei saa olla ristiriidassa taloudellisen vaurauden kanssa. EU ei saa unohtaa perusarvojaan, jotka on lueteltu Maastrichtin sopimuksen (Sopimus Euroopan unionista) ensimmäisissä artikloissa.¹ Maailmamme ei ole koskaan ollut vauraampi eikä myöskään epäoikeudenmukaisempi kuin nykyään. Eriarvoisuus on noussut niin korkealle tasolle, että emme voi enää jättää sitä huomiotta. Yksipuolinen uskomus, että taloudellisesta kasvusta (BKT) seuraa automaattisesti yhteiskunnallisia etuja, on perusteeton. Rajoittamaton talouskasvu estää luonnollisen elinympäristömme kukoistamisen. EU on vääjäämättä osa aina vain enemmän keskinäisessä yhteydessä olevaa maailmaa, jossa kansainvälisten taloudellisten toimijoiden valta kasvaa. Markkinoiden tehokkaan säätelynkin tulee ylittää rajat. Käytännössä sen onnistumiseen vaadittavia rakenteita ja mekanismeja ei usein ole olemassa. Liiketoiminta globalisoituu huomattavasti helpommin ja nopeammin kuin säätelypuitteet, jotka varmistavat, että markkinaympäristö palvelee yhteistä hyvää. Nämä globalisaation monimuotoiset vaikutukset on otettava huomioon. Globalisaatiossa EU:lla on kaksoisrooli. Unioni on yksi globaalin talouden näkyvimmistä ja aktiivisimmista toimijoista ja kohtaa siksi kasvavaa painetta muilta globaalin talouden

---

¹ SEU:n artiklat 2 ja 3

toimijoilta, kuten monikansallisilta yhtiöiltä ja pankeilta. Samaan aikaan unionin omat periaatteet haastavat sen vastustamaan globalisaation kielteisiä vaikutuksia, varjelemaan oikeutta ja rehellisyyttä sekä puolustamaan heikompia.

Tällä hetkellä yleiseurooppalainen hanke on vastatuulella. Ison-Britannian kansanäänestyksen tulos vaikuttaa radikaalisti brittiläiseen näkemykseen EU:sta ja nostaa esiin kauaskantoisia kysymyksiä unionin toiminnasta ja tulevaisuudesta. Vaikka yksittäisten äänestäjien päätöksiin vaikuttivat monenlaiset syyt, on selvää, että 40 vuoden jäsenyyden jälkeen koettiin laajaa pettymystä EU:hun. Pettymys ei rajoitu vain Isoon-Britanniaan, vaan vastaavanlaisia mielipiteitä esiintyy yhä enemmän useissa muissakin EU:n jäsenvaltioissa. Ne ovat vakava uhka jatkuvan, maantieteellisesti laajan EU:n kaikille malleille. Pakolaiskriisi ja unionin kyvyttömyys sopia järkevässä ajassa johdonmukaisesta toimenpidepaketista, johon kaikki jäsenmaat voisivat yhtyä, muodostavat toisen haasteen yleiseurooppalaisen hankkeen yhtenäisyydelle ja pitkän ajan näkymille. On selvää, että näkemyksellä pakolaiskriisistä oli merkittävä rooli monen Ison-Britannian äänestäjän päätöksessä. EU:lla on nyt edessään uusi todellisuus, jolle on ominaista kansalaisten, varsinkin EU:n jäsenmaiden haavoittuvimpien ryhmien, kasvava luottamuspula yleiseurooppalaista hanketta kohtaan.

EU:lla on edessään kansalaisten vähenevä luottamus hankkeeseen. Alati globalisoituvan talouden ja joillakin EU-johtoisilla politiikan aloilla tapahtuneen kehityksen saavutukset ovat saaneet aikaan myönteisiä tuloksia. Ne eivät kuitenkin ole onnistuneet tuottamaan luvattuja hyötyjä merkittäville yhteiskuntaryhmille. Euroopan talouden ohjauksen, taloudellisten kriisien yhteisen ratkaisemisen, pankkiunionin ja muiden hankkeiden eteenpäin viemisen ympärillä käytävä keskustelu on osoittanut EU:ssa olevan suuria rakenteellisia heikkouksia. Niitä on seurannut useissa EU-jäsenvaltioissa alentunut elintaso. Lisääntyneestä köyhyydestä ja kotitalouksien velkaantumisesta sekä kasvavasta eriarvoisuudesta on tullut monille todellisuutta. Ison-Britannian EU-kansanäänestyksen retoriikka vahvisti laajalle levinnyttä käsitystä, että EU:n maahanmuuttosäännökset ovat pahentaneet taloudellisen laskusuhdanteen vaikutusta monissa yhteisöissä, joissa taloudellinen liikkuvuus on vähäistä.

Inhimillinen, sosiaalinen ja luonnollinen pääoma on taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen edellytys. BKT:n kasvua pidetään lähes kyseenalaistamattomana mittarina poliittisessa päätöksenteossa. BKT:n kasvuun tähtäävistä taloudellisista tavoitteista, yrityksistä lisätä kilpailua ja laajentaa markkina-alueita on tullut vallitsevan valtavirtapolitiikan keskeisiä osia. Se tapahtuu usein inhimillisen, sosiaalisen ja luonnollisen pääoman kustannuksella ja johtaa sosiaalisen yhtenäisyyden hajoamiseen, kuten nyt tapahtuu Euroopassa ja muualla. Pitäisi pohtia, kuinka toimintatavastamme ja politiikastamme saataisiin tehtyä inhimillisempiä ja myötätuntoisempia.

Euroopan tilannetta ei voi käsitellä erillään muusta maailmasta. Euroopan unionissa ei saavuteta rauhaa ja vaurautta, jos jäsenvaltiot jatkavat konfliktien ruokkimista ja osallistuvat yhteiskuntien hyväksikäyttöön muualla maailmassa. Rauhaa ja vaurautta ei saavuteta, jos talouspolitiikkaan liittyy jatkossakin kasvava sosiaalinen eriarvoisuus ja sekä fiskaalinen että ekologinen

velkaantuminen. Veroparatiisit, rahoitus- ja hyödykespekulaation keskukset, korppikotkarahastot ja vastuuttomat lainaajat sijaitsevat EU:ssa, mutta aiheuttavat vahinkoa ympäri maailmaa. Ympäristö-, rahoitus- ja velkakriisien eri puolet vahvistavat toisiaan, eikä niitä voi käsitellä enää erikseen. Laajamittainen muuttoliike, jota aiheuttaa sodan ja konfliktien lisäksi yhä useammin myös köyhyys ja ilmastonmuutos, vaikuttaa elämään EU:ssa aina vain enemmän. Köyhyyteen ja ylivelkaantumiseen ajettujen, syrjäytyneiden ja pakkosiirrettyjen ihmisten avunhuudot kaikuvat kiireisempinä ja selkeämpinä kuin koskaan ennen. Unionin kansalaiset eivät tunne, että EU-komissio, jonka jäsenet nimitetään eikä valita vaaleilla, edustaa heitä. Unionin tulevaisuus riippuu siitä, että lisätään vastuullisuutta ja läpinäkyvyyttä, kuunnellaan kansalaisia ja luodaan osallistumismahdollisuuksia. Yhdessä tällaiset kehitysaskeleet kykenevät luomaan tunteen osallisuudesta ja täyttämään tyhjiön, josta kasvava euroskeptisyys nousee.

Kirkot ovat kehittäneet tässä asiakirjassa esitellyt Euroopan talouden ohjausta koskevat pohdiskelut teologisten vakaumustensa pohjalta. Kirkot tuovat esiin kristinuskon tunnustuksesta nousevia sosiaalieettisiä ja taloudellisia seurauksia. Ne valaisevat taloustieteen ja etiikan läheistä ja erottamatonta yhteyttä painottamalla yleiseurooppalaisen hankkeen pohjana olevia perusarvoja. Näistä kristillisistä arvoista nousee tarve antaa ääni äänettömille, mikä on yksi kirkkojen päätehtävistä yhteiskunnassa. Evankeliumin sanoman mukaisesti kirkot edistävät yhteiskuntanäkemyksiä, jossa tuetaan köyhiä, yhteiskunnan reunoille joutuneita ja yhteiskunnan valtavirrasta syrjäytettyjä. Pitämällä tämän mielessä kirkot voivat käydä todellista vuoropuhelua EU:n talouden ohjauksesta ja tuoda siihen oman elintärkeän viestinsä. Nämä pohdinnat kuuluvat laajempaan kontekstiin. Kirkot ovat osa moniarvoista yhteiskuntaa ja esittävät omat huolensa unohtamatta eri yhteiskunnallisten, uskonnollisten ja uskonyhteisöjen keskinäistä kunnioitusta. Euroopan kirkkojen konferenssin jäsenkirkot pyrkivät osallistumaan julkiseen keskusteluun ja painottavat ekumeenisen työn tärkeyttä ja sitä, että kristinuskoa edustavat kirkot, joilla on kullakin oma historiansa ja toisinaan erilaiset sosiaalieettiset seuraukset. Tämä merkitsee yhteistyötä matkalla yhtenäisyyteen.

Kristillisellä talousajattelulla on pitkät perinteet. Perinteet ulottuvat ensimmäisiin kristillisiin yhteisöihin, joiden visiona oli luoda juutalaisten juurien pohjalta oikeudenmukainen yhteiskunta epäoikeudenmukaisuuden, köyhyyden ja puutteen keskelle. Vuosisatoja ja -tuhansia kestänyttä työtä jatkavat Euroopan kirkot. Monet Euroopan kirkkojen konferenssin jäsenkirkot ovat julkaisseet kommentteja ja lausuntoja finanssisektorin kriisistä ja maailmanlaajuisen talouskriisin laajemmista yhteiskuntavaikutuksista.² Kun tämän alueen kristillinen perinne tuotiin esiin, painotettiin Raamatun opetusten eri osa-alueita ja erilaisia teologisia tulkintoja. Näihin vaikuttivat ulkoiset tekijät, kuten yhteiskunnan ja politiikan todellisuus. Vaikka eri kirkolliset perinteet saattavat painottaa kristillisen opetuksen eri alueita talouskeskustelussa, voidaan silti väittää, että eri kristillisiä perinteitä, niin ortodokseja, protestantteja kuin katolisiakin, ohjaavat yhtenäiset arvot ja periaatteet sekä niistä syntyvä ymmärrys. Ne ohjaavat tämänkin asiakirjan lähestymistapaa.

Eri tunnustuskunnista muodostuvana yhteisönä, laajana yleiseurooppalaisena verkostona ja siten monen eurooppalaisen edustajana Euroopan kirkkojen konferenssi (CEC) on huolestunut EU:n viime aikojen taloudellisesta ja

---

2 Yleiskatsaus löytyy osoitteesta: <http://csc.ceceurope.org/issues/eu-financial-and-debt-crisis/>

yhteiskunnallisesta kehityksestä. Tämä asiakirja on jatkoa aiemmin esitetyille huolille ja pohdinnoille. Se on Euroopan kirkkojen konferenssin puheenvuoro EU:n talouden ohjauksen ja koko Euroopan tulevaisuutta koskevaan laaja-alaiseen keskusteluun.

2. Kirkkojen näkökulmat Euroopan talouden ohjaukseen: haasteita ja suosituksia

2.1. Ihmiset eivät elä pelkän taloustieteen avulla: kilpailu ja sosiaaliset pyrkimykset ovat yhteisiä ja toisiaan tukevia tavoitteita. Kuinka vahvistaa yhteiseen hyvään tähtäävän etiikan roolia sosioekonomisessa ja poliittisessa tarinankerronnassa.

Talouden täytyy auttaa lisäämään kaikkien hyvinvointia ekologisten rajojen puitteissa, tekemään oma osansa oikeudenmukaisen ja reilun yhteiskunnan puolesta, edistämään vapautta, toimimaan vastuullisesti ja pyrkimään rauhaan taloudellisen vakauden kautta sekä vahvistamaan yhteisöjä. Alkujaan jotkut ajattelijat pitivät taloustiedettä osana moraalifilosofiaa. Kilpailun täytyy täydentää yhteistyötä, voiton altruismia, itsen lähimmäistä ja niin edelleen. Tämän ongelman ratkaisu lähtee antropologiasta. *Homo economicus* -teorian suurin heikkous on, että tätä ei ole otettu huomioon. Siksi moraaliargumenteille on paikkansa täysin taloudellisten tavoitteiden (kuten kilpailukyvyyn ja voiton) ja laajempien sosiaalisten tavoitteiden (kuten koheesion ja hyvinvoinnin) välisessä jännityksessä. Ne ehkäisevät sitä, että sosiaalisia ja ekologiaa tavoitteita käsiteltäisiin toissijaisina taloudellisiin tavoitteisiin verrattuna.

Pelkkä Euroopan unionin käsite edustaa muutosta kansallisvaltioiden talouksien historiallisesta kilpailusta kohti poliittista, taloudellista ja sosiaalista paradigmaa. Se perustuu valtioiden ja kansalaisten yhteistyöhön, jolla pyritään oikeudenmukaiseen ja reiluun yhteiskuntaan. Niinpä toteutusvaiheessa reilun kilpailun ja tarkoituksenmukaisen verotuksen takaavat vakaat instituutiot ja jakojärjestelmät ovat tarpeen, jotta voidaan vaalia sosiaalisia suhteita ja solidaarisuutta kaikilla tasoilla. Vaikka EU:n kompetenssi tällä alalla onkin kieltämättä rajallinen, oikeudenmukainen ja tehokas talouden ohjaus vaatii oikeudenmukaista verotusta, oikeudenmukaisia sääntöjä kansainvälisten yhtiöiden verottamiseksi (kuten EU:n viimeaikaiset toimet ovat osoittaneet),³ veroparatiisien torjumista ja finanssisektorin vallan suitsimista.

---

³ EU:n toimintasuunnitelma: Euroopan unionin oikeudenmukainen ja tehokas yhtiöverojärjestelmä: viisi keskeistä toiminta-alaa, Bryssel 17.6.2015 COM(2015) 302 final. Tämän toimintasuunnitelman puitteissa Euroopan komissio päätti elokuussa 2016 Applen saaneen Irlannilta laittomia veroetuja 13 miljardin euron arvosta.

Toimintasuositukset:

- o Poliittisten päätösten eettistä ulottuvuutta, tasapainoa ja joskus ristiriitaisten taloudellisten tavoitteiden (kuten kilpailun ja voiton) sekä laajempien sosiaalisten tavoitteiden (kuten koheesion ja hyvinvoinnin) toisiaan täydentävää luonnetta täytyy pitää yllä samalla tapaa kuin yleiseurooppalaisen hankkeen alkuvuosina.
- o Sopimus Euroopan unionin toiminnasta sisältää "sosiaalisen pykälän", jota täytyy toteuttaa ja painottaa asiaankuuluvasti: *Unioni ottaa politiikkansa ja toimintansa määrittelyssä ja toteuttamisessa huomioon korkean työllisyystason edistämiseen, riittävän sosiaalisen suojelun takaamiseen, sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen sekä korkeatasoiseen koulutukseen ja ihmisten terveyden korkeatasoiseen suojeluun liittyvät vaatimukset* (SEUT:n 9 artikla).

2.2. Euroopan yhteisen hyvän, sosiaalisen koheesion ja hyvinvoinnin etsintä

Historiallisesti yhteisyyttä on ajanut tarve sovittelua. Nykyaikana tämä tarve täytyy kuvitella uudelleen. Euroopan on löydettävä polku kohti oman moninaisuutensa rikkauten kunnioitusta ja arvostusta. Moninaisuus on myönteinen ilmiö. Se voi olla avuksi, jos dominoivat ideologiat tai liiallinen vallan keskittyminen uhkaa. Toisaalta sitä tarvitaan pitämään yhtenäisyyttä, jonka tavoitteena on saavuttaa yhteinen ja jaettu hyvä. EU on visionäärinen hanke, johon kuuluu etuja ja riskejä sekä voittoja ja tappioita ja joka vaatii uhrauksia matkan varrella, mutta viimeaikaiset kriisinratkaisukeinot ovat korostaneet valmiiksi puuttuvaa elementtiä: yhteistä näkökulmaa. Sen täytyy ulottua vaurauden visiota kauemmas. Vauraus ei saa olla itsetarkoituksellinen tavoite, vaan sillä on oltava laajempi tarkoitus. Siksi vaadimme Euroopan yhteisen hyvän narratiivin vahvistamista ja yhteistä narratiivia talouden palvelevasta roolista euroalueen kriiseissä.

Toimintasuositukset:

- o Vahvistetaan narratiivia, jonka tavoitteena on Euroopan yhteinen hyvä ja elämänlaatu.
- o Vahvistetaan luottamusta yhteisiin tavoitteisiin, jotka eivät saa rajoittua taloudellisiin pyrkimyksiin, rahaan ja vaurauteen.

2.3. Vahvistetaan läheisyys (subsidiariteetti)- ja suhteellisuusperiaatteita

Euroopan unioni on osallistujien yhteinen yritys hyötyä siitä, että ajatellaan ja toimitaan globaalisti maailmanlaajuisissa asioissa ja paikallisesti paikallisissa asioissa. Toimivan Euroopan talouden ohjauksen täytyy olla myös poliittisesti integroitunutta, koska sen vaikutukset ja yhteydet ovat maailmanlaajuisia. Toisaalta EU:n kykyä edistää reiluja ja oikeudenmukaisia yhteiskuntia häiritsee vakavasti se, että siltä puuttuu yhteinen julkisuus ja kansalaisten identifioituminen EU:hun. Edellä kuvatut vastuu-, läpinäkyvyys-, kuuntelu- ja osallistumiskysymykset ovat tärkeässä osassa unionin tulevaisuutta koskevassa keskustelussa.

Vaikka tällä hetkellä Euroopan talous- ja rahaliitossa (EMU) talouden ohjaamisen paineet kohdistuvat lähinnä integraation lisäämiseen, pitäisi puhua enemmän myös alueellistamisesta. Se voisi ulottua jopa joidenkin EU-linjausten uudelleen kansallistamiseen, mikäli todetaan, että niiden asemoiminen EU-tasolle ei ole toiminut. Tärkeintä olisi, että ei sallittaisi kahta keskenään kilpailevaa EU-näkemystä edistävää kahtiajakoa, jossa on joko yksisuuntainen katu kohti liittovaltiota tai hajoaminen, jos poliittinen unioni ei toteudu. Vaadimme palaamista tasapainoiseen toissijaisuusajatteluun, jossa konteksti otetaan huomioon, sekä sen tutkimista, miten voidaan edetä kohti oikeudenmukaista ja toimivaa monitasohallintoa.

Toimintasuositukset:

- o Parannetaan kansalaisten mahdollisuuksia osallistua Euroopan yhteisten tavoitteiden määrittelyyn ja kannustetaan heitä siihen.
- o Korostetaan jälleen läheisyysperiaatteen (subsidiariteetti) tunnustamista ja sen merkitystä toimivan EU-hallinnon ohjausperiaatteena sekä valmistellaan tietä hallintorakenteiden kehittämiseksi toimivan toissijaisuuden pohjalta.
- o Vahvistetaan EU-jäsenvaltioiden kansallisten instituutioiden näkyvää roolia niin, että se ei rajoitu vain valtiojohdon ja ministerien osallistumiseen Eurooppa-neuvoston tai EU:n neuvoston eri kokoonpanoihin.
- o Rohkaistaan EU:n laajuista keskustelua tasapainoisesta, läheisyysperiaatteen (subsidiariteetti) mukaisesta hallintorakenteesta, joka tunnustaa sekä integraation tarpeen tietyillä politiikan aloilla että demokraattisesti valittujen instituutioiden roolin toisilla hallinnon tasoilla.

2.4. Etsitään oikeutettua ja toimivaa talous- ja rahaliittoa: sosiaalisen suorituskyvyn ja luottamuksen merkitys

EU-tason (liittovaltion) hallinnon puuttuessa Euroopan talous- ja rahaliitto EMU koostuu tulevaisuudessakin monen tason sekoituksesta vapaaehtoisen yhteistyön ja liittovaltiojohdon tyyppisistä päätöksentekorakenteista. Talous- ja rahaliiton viemiseksi eteenpäin täytyy syntyä pitkän aikavälin yhteinen narratiivi. Euro on keskeneräinen projekti, ja mikäli uusia toimenpiteitä ei tehdä, yhteisvaluutan ympärillä on odotettavissa säännöllisiä kriisien puhkeamisia. Talous- ja rahaliittoa kohtaa samanaikaisesti kaksi haastetta: miten vähentää kokonaisriskiä ja epävarmuutta ja lisätä siten yhteistä vakautta ja vaurautta (vaikuttavuus) ja miten saavuttaa samaan aikaan kansalaisten hyväksyntä (legitimiteetti). Tärkeät hankkeet, kuten pankkiunioni, todistavat, että kokonaisriskin vähentäminen on mahdollista sekä riskien jaolla että asianmukaisella riskien ehkäisyllä. Jos talous- ja rahaliittoa on tarkoitus syventää, niin voi tapahtua vain tehokkaampien vastuunkannon rakenteiden ja vaikuttavamman sosiaalipoliittisen koordinoinnin avulla.

Toimintasuositukset:

- o Syvennetään ja vakautetaan talous- ja rahaliittoa tehokkaampien vastuunkannon rakenteiden ja vaikuttavamman sosiaalipoliittisen koordinoinnin avulla.
- o Vahvistetaan finanssivalvontaa ja -sääntelyä, jotta Euroopan kansalaiset eivät joudu jatkuvasti maksumiehiksi. Pankkiunionin saaminen valmiiksi on elintärkeää.

2.5. Tartutaan ylivelkaantumiseen ja finanssisektorin valtaan

Julkisen ja yksityisen sektorin velkaantuminen on EU:ssa vakava haaste, ja kriisit ovat pahentaneet tilannetta. Vaikka mikrotalouden näkökulmasta velkaantuminen on ilmiönä jossain määrin väistämätöntä, sen tulisi olla väliaikaista ja hoidettavaa, koska muuten siitä tulee vaarallista. Tässä heijastuu myös Raamatun eetos, jossa velkaantuminen nähdään lähinnä kielteisenä ilmiönä, sikäli kun siinä syntyy velkojan ja velallisen välille sortosuhde. Makrotalouden näkökulmasta velkaantuminen itsessään on sekä tosiasia että vahva edellytys talouden toiminnalle. Velka liittyy vahvasti muutaman vuosikymmenen taakse ulottuviin rahoitusmarkkinoiden innovaatioihin ja vapautuspäätöksiin. Viime aikojen sääntely-yrityksistä huolimatta pohjimmaisena järjestelmähaasteena on yhä finanssisektorin suhteellinen koko.

Moraalinäkökulmasta pelissä on paljon. Ihmisten välinen vuorovaikutus on rahallistunut ja kaupallistunut, kun yhä useammat sosiaaliset vuorovaikutustilanteet ovat siirtyneet markkinoiden maailmaan, jossa raha on keskeinen arvostuksen mittari.

Moraaliargumentin täytyy ylittää ratkaisujen etsintään. Ylivelkaantumisen rajoittamisessa velkojen uudelleenjärjestelyn ja anteeksiannon täytyy olla todellisia vaihtoehtoja. Vaadimme sekä finanssisektoria korjaavaa ja rajoittavaa politiikkaa että pankkisektorin todellista uudistamista. Pääsuosituksemme on, että pääomavaatimuksia korotetaan ja luodaan kannustimia pääomapohjaiselle rahoitukselle velkapohjaisen rahoituksen sijaan.

Toimintasuositukset:

- o Velkojen uudelleenjärjestelyn ja anteeksiannon on oltava todellisia vaihtoehtoja.
- o Lopetetaan liiallinen pikavoittoja finanssisektorille lupaavan likviditeetin tarjonta ja ohjataan se yrittäjyyteen ja innovaatioihin.
- o Uudistetaan pankkisektoria
  - pohtimalla uudelleen pankki- ja finanssisektorin sääntelyä
  - erottamalla pienasiakkaiden rutiinitarpeita palvelevat pankit maailmanlaajuisia investointitoimia tekevistä pankeista
  - vaatimalla de facto viime käden luotottajan takuista nauttivilta pankeilta yhteiskunnallista vastuunkantoa, jota ei välttämättä odoteta epäonnistumisen riskit itse kantavilta, puhtaasti kaupallisilta toimijoilta
  - takaamalla yhteiskunnan haavoittuvimpien osien luotonsaanti.
- o Kiihdytetään askelia kohti rahoitusmarkkinaverojen, finanssitransaktioveron (Financial Transaction Tax FTT) ja finanssitoimintaveron (Financial Activity Tax FAT), säätämistä sekä rahoituspalvelujen arvonlisäverovapauden poistamista.
- o Otetaan käyttöön EU:n laajuiset säännöt yhtiöiden, säätiöiden ja muiden vastaavien oikeudellisten rakenteiden tosiasiallisia edunsaajia koskevien julkisten rekisterien ja euroalueen verotietojärjestelmän perustamisesta.
- o Lisätään verotuksen läpinäkyvyyttä vaatimalla kaikilta suuryrityksiltä täydellistä maakohtaista raportointia sekä varmistamalla, että nämä tiedot ovat julkisesti saatavilla.

2.6. Eriarvoisuuden ja köyhyyden vähentämisen sekä merkityksellisen työn edistämisen kiireellisyys

EU:n talouden ohjauksen keskeinen haaste on vahvistaa solidaarisuutta sekä vastuullisuutta ja tilivelvollisuutta. Kristillisestä näkökulmasta talous ei ole olemassa

vain itseään varten. Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä ei voida hyväksyä laajaa tulon ja vaurauden epätasaista jakautumista, mikä asettaa köyhät heikompaan asemaan ja pitää heidät köyhinä. Ensi- ja toissijaisen eriarvoisuuden lisäksi vaurauden ja tulojen epätasaisen jakautumisen tämän hetken trendit ovat hälyttäviä. Perinpohjainen jakauma-analyysi tulisi suorittaa kaikkien talouslinjauksien ja -uudistusten yhteydessä.

Toimintasuositukset:

- o EU:n tulisi vähentää eriarvoisuutta, joka ylittää terveen yhteiskunnan hyväksyttävän rajan tai vaarantaa yhteiskunnan koheesion, edistämällä sen vaikutuksen mittaamista, joka sosiaalisella ja taloudellisella edistyksellä on sosiaaliseen koheesioon. Tätä varten EU:n instituutioiden täytyy tehdä yhteistyötä parantaakseen taloudellisten ratkaisujen ja päätösten sosiaalisen vaikutuksen mittaamista sekä virtaviivaistaakseen kaikkia poliittisia linjauksia tavoitteenaan sosiaalisen koheesion vahvistaminen sekä taloudellisen ja sosiaalisen eriarvoisuuden vähentäminen.
- o Otetaan käyttöön kunnianhimoinen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari, joka pyrkii parantamaan työmarkkina- ja sosiaaliturvanormeja sekä edistämään sosiaalista koheesiota, ja valvotaan sen toteutusta jatkuvasti.
- o Ajetaan työllisyyspolitiikkaa, joka tarjoaa merkityksellistä työtä kaikille ja vähentää epävarmoja työpaikkoja.
- o Jatketaan etenemistä kohti vuoden 2020 tavoitetta vähentää köyhyysriskin alla elävien ihmisten määrää 20 miljoonalla.
- o Otetaan sosiaaliset investoinnit investointipilariksi, jota ei määritellä kuluksi vaan investoinniksi Euroopan yhteiskuntien kestäväan ja osallistavaan tulevaisuuteen. Sosiaalisten investointien pitäisi siksi kuulua Euroopan investointisuunnitelmaan, jota sen rahasto tukee.

2.7. Kohti kestäväää taloutta: talouskasvuun keskittyvän lähestymistavan monimuotoistaminen

Tämänhetkinen talousparadigma ei ole kestävä pitkällä aikavälillä. Mikäli kestäväan talouden näkemys korvaa kvantitatiivisen talouskasvun palvonnan, BKT ei enää ole tärkein mittari talouden ohjauksen järjestämisessä ja suuntaamisessa. EU:n talouden ohjauksen käsitteen muotoiluun tulisi sisällyttää keskustelu siitä, millainen talouskäsite voitaisiin kehittää ohjaamaan EU:ta kohti kestäväää taloutta. Tällaisen käsitteen tärkeä elementti on talouskasvun toissijaisten vaikutusten pohdinta.

On ilmeistä, että talouden idealisoitu malli, jossa sosiaaliset ja ekologiset kustannukset ovat toissijaisia, ei ole kestävä. Talous muodostaa yhdessä sosiaalisten ja ekologisten näkökulmien kanssa kolmiyhteyden, jota ei voi järkevästi jakaa osiin. Tällaisen vision pääpaino on siirtymisessä kestäväan talouteen. Siinä myönnetään myös se, että tietyn tason jälkeen talouden kasvu ei enää juurikaan paranna hyvinvointia ja elämänlaatua. Sitä voisi kutsua "tarpeeksitaloudeksi". Siirtyminen kohti yhteiskuntaa, joka pyrkii turvaamaan hyvän elämän kaikille nyt ja tulevaisuudessa, saattaa vaatia sellaista talouden ohjausta, joka ei keskity kasvuun ja tehokkuuteen, vaan yhdistää tehokkaan talouden sekä välittämisen ja solidaarisuuden. Tämän kaltainen uudelleen painottaminen ei onnistu ilman laajaa keskustelua.

Toimintasuositukset:

- o Kannustetaan laajaa keskustelua kestävästä taloudesta, joka nostaa elämänlaadun BKT:hen sidotun kvantitatiivisen kasvun yläpuolelle. Tähän kuuluu keskustelu ulkoisten kustannusten sisäistämisestä kestäväan talouden tärkeinä parametreina.
- o Kehitetään poliittisia strategioita sellaisen yhteiskunnan hallinnoimiseen, jossa talouskasvua ei ole tai se on hyvin pientä.

Lisätiedot:

ceceurope.org

Kirkkohallitus, EU-lakimies Lena Kumlin, lena.kumlin@evl.fi, puh. 050 430 3953

KIRKKOHALLITUS